

ВСЕУКРАЇНЬСЬКА СЕРПНЕВА КОНФЕРЕНЦІЯ «ОСВІТА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ: ЯК ОРГАНІЗУВАТИ НАВЧАЛЬНИЙ РІК 2020–2021»

(Київ, 18 серпня 2020 р.)

18 серпня 2020 р. відбулася щорічна Всеукраїнська серпнева конференція на тему: «Освіта в умовах пандемії: як організувати навчальний рік 2020–2021». Організатором заходу виступає Міністерство освіти і науки України, у якості співорганізаторів до конференції цього року долучились Міністерство охорони здоров'я України, офіс ЮНІСЕФ у Європі та Центральній Азії та ряд освітянських проєктів, що наразі реалізуються в Україні (швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», фінсько-український проєкт підтримки Нової української школи «Навчаємось разом» та ін.).

Для інформаційно-аналітичного забезпечення роботи конференції Державною науковою установою «Інститут освітньої аналітики» спільно з підрозділами МОН було підготовлено інформаційно-аналітичний збірник «Освіта в Україні: виклики та перспективи», підготовка якого стала доброю традицією напередодні нового навчального року за результатами діяльності освітніх закладів у попередньому році.

Традиційним також є оприлюднення матеріалів інформаційно-аналітичного збірника на сторінках журналу «Освітня аналітика України», що забезпечує прозорість і популяризацію заходів щодо реалізації реформування системи освіти України. Відзначимо, що реформування освітньої галузі – це відповідь на суспільний запит, адже саме освіта забезпечує якість людського капіталу, який є основою економічного розвитку країни. Упродовж 2019/2020 н. р. Міністерством освіти і науки України продовжено стратегічний курс на реформування усіх сфер освіти. Зокрема, запущено трансформацію дошкільної освіти. З метою покращення її якості та доступності було спрощено умови для відкриття та функціонування закладів дошкільної освіти й розпочато роботу над оновленням базового компонента дошкільної освіти. У системі повної загальної середньої освіти продовжено реформу Нової української школи, зокрема, розроблено новий Державний стандарт базової освіти (для 5–9-х класів). Стратегічно важливою подією стало ухвалення Закону України «Про повну загальну середню освіту» у 2020 р., який надає більше можливостей як учням і вчителям, так і батькам й освітніх управлінців. Суттєвих змін зазнала й система підвищення кваліфікації вчителів: запроваджено принцип «гроші ходять за вчителем на підвищення кваліфікації», що створить додаткову конкуренцію на ринку освітніх послуг і сприятиме підвищенню якості їх надання. У сфері професійної (професійно-технічної) освіти для запровадження комплексних змін підготовлено проєкт Закону України «Про професійну освіту». Також варто відзначити старт програми Європейського Союзу та його держав-членів (Німеччина,

Фінляндія, Польща та Естонія) щодо підтримки реформи професійної (професійно-технічної) освіти в Україні «EU4Skills: кращі навички для сучасної України», спрямованої, зокрема, на оновлення обладнання, навчальних програм, підвищення кваліфікації педагогів тощо. Суттєвою зміною у сфері вищої освіти є впровадження підходу бюджетного фінансування закладів відповідно до результатів їхньої діяльності. Так більшу фінансову підтримку можуть отримати ті заклади вищої освіти, які з-поміж іншого матимуть вищу зайнятість випускників та більше міжнародних грантів, входять до міжнародних рейтингів.

Водночас, у 2019/2020 н. р. з огляду на пандемію COVID-19, спричинену коронавірусною хворобою SARS-COV-2, та запровадження карантинних обмежень, перед системою освіти постали нові виклики, пов'язані з забезпеченням неперервності освітнього процесу, спроможністю закладів усіх рівнів освіти забезпечити якість і сталість здобуття освіти в умовах карантинних обмежень, необхідністю розвитку дистанційної форми здобуття освіти. Усе це спонукає посилювати складові реформи освітньої галузі, пов'язані з діджиталізацією освітнього середовища передусім, із забезпеченням закладів освіти швидкісним доступом до мережі Інтернет, а здобувачів освіти і педагогічних працівників – цифровими пристроями та електронними освітніми ресурсами.

Таким чином, у збірнику «Освіта в Україні: виклики та перспективи» представлено детальний аналіз функціонування усіх складових системи освіти, окреслено основні тенденції розвитку освітньої галузі, здобутки, проблеми та виклики, що постали перед освітянською спільнотою в 2019/2020 н. р., зокрема у зв'язку з пандемією COVID-19. До збірника включено розділ, присвячений особливостям функціонування системи освіти в умовах сучасних викликів, ідентифікуються актуальні освітянські проблеми, що потребують швидкого реагування.

Конференція «Освіта в умовах пандемії: як організувати навчальний рік 2020–2021» розпочалась із вітального слова т.в.о. Міністра освіти і науки України Сергія Шкарлета, який окреслив основні завдання цього річної конференції, а саме: «дати освітянам чіткі роз'яснення щодо особливостей підготовки до нового навчального року в умовах сучасних викликів, у тому числі з урахуванням пандемії та необхідності дотримання карантинних обмежень». У виступі було надано інформацію про ініціативи МОН щодо чіткої та безпечної організації освітнього процесу 2020/2021 н. р. у дитсадках, школах, профтехзах, коледжах та університетах в умовах пандемії.

Міжнародні спікери-партнери конференції поділилися європейським досвідом організації освітнього процесу у закладах освіти в умовах пандемію COVID-19, спричиненої коронавірусною хворобою SARS-COV-2. Зокрема, старша радниця Посольства Швейцарії в Україні Айлін Хофштеттер виголосила доповідь на тему «Чому в період пандемії всім важливо мати рівний доступ до освіти».

Регіональний радник з питань освіти регіонального офісу ЮНІСЕФ у Європі та Центральній Азії Пармосівея Сообраян представив презента-

цію «Життя в нових умовах: 10 правил для закладів освіти під час пандемії COVID-19», а також розповів про основні напрями роботи ЮНІСЕФ в Україні в умовах пандемії COVID-19, та, зокрема, акцентував увагу на проведеному спільно з ДНУ «Інститут освітньої аналітики» дослідженні – опитування керівників закладів загальної середньої та дошкільної освіти. Головною метою проведення даного дослідження є отримання інформації про стан організації освітнього процесу в закладах загальної середньої та дошкільної освіти під час спалаху COVID-19 та інформації про основні потреби та готовність цих закладів до організації навчання в умовах пандемії. Варто підкреслити, що опитування відбулося на початку липня 2020 року з використанням інструментарію освітньої інформаційно-телекомунікаційної системи «Державна інформаційна система освіти», яка адмініструється ДНУ «Інститут освітньої аналітики». З результатами дослідження можна ознайомитись у згаданому вище інформаційно-аналітичному збірнику «Освіта в Україні: виклики та перспективи».

Заступник Міністра охорони здоров'я України, головний державний санітарний лікар України Віктор Ляшко у своєму виступі «Освіта в умовах пандемії: як організувати навчальний рік 2020-2021» деталізував ключові аспекти правил організації протиепідемічних заходів у закладах освіти, залежно від епідеміологічної ситуації, а також озвучив рекомендації щодо роботи закладів освіти у період карантину.

Заступник міністра освіти і науки України Любомира Мандзій розповіла про особливості навчання в умовах карантину закладів загальної середньої освіти та презентувала онлайн-курс про дистанційний та змішаний форми навчання, розробленого Міністерством освіти і науки України спільно зі студією онлайн-освіти EdEra за підтримки Швейцарії. Також вона презентувала «Результати моніторингу впровадження реформи «Нова українська школа», перший етап якого відбувся у 2019 р.

Заступник міністра освіти і науки України Андрій Вітренко акцентував увагу на особливостях навчання у закладах вищої та фахової передвищої освіти в умовах карантину. Він надав чіткі рекомендації щодо графіку освітнього процесу, зокрема щодо початку навчального року, про обмеження та заборони у вищій школі на період дії карантину.

Про особливості організації освітнього процесу та напрями роботи закладів дошкільної освіти у 2020/2021 н. р. у своїй презентації «Рекомендації для роботи закладів дошкільної освіти в умовах пандемії» розповіла Анна Грищенко, державний експерт директорату дошкільної, позашкільної та інклюзивної освіти Міністерства освіти і науки України. Продовжуючи дану тему, Наталія Софій, перший заступник директора Українського інституту розвитку освіти, під час свого виступу на тему «Робота закладів дошкільної освіти в умовах пандемії», серед іншого, аргументувала свої тези результатами згаданого вище опитування, що проводилось ДНУ «Інститут освітньої аналітики» спільно з ЮНІСЕФ.

Про основні проблеми організації освітнього процесу 2019/2020 н. р. в умовах карантину у закладах професійно-технічної освіти та досвід їх вирішення, а також про рекомендації «Навчання у закладах професійної освіти в умовах карантину. Виклики та рішення» розповіла генеральний директор директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України Ірина Шумік.

Інші спікери представили «Новий стандарт базової освіти: матриця академічної свободи», було також презентовано «Дорожню карту впровадження 2020–2021».

THE ALL-UKRAINIAN AUGUST CONFERENCE «EDUCATION DURING THE PANDEMIC: HOW TO ORGANIZE THE SCHOOL YEAR OF 2020–2021»

(Kyiv, August 18, 2020)

The traditional annual educational forum – the All-Ukrainian August Conference «Education during the pandemic: how to organize the school year of 2020–2021» was held on August 18, 2020. The main organizer of the event was the Ministry of Education and Science of Ukraine (hereinafter – MES). The Ministry of Health of Ukraine, the UNICEF Regional Office for Europe and Central Asia, and a number of educational projects joined as co-organizers of this year's conference, that are now being implemented in Ukraine (Swiss-Ukrainian project DECIDE – «Decentralization for the Development of Democratic Education», Finnish-Ukrainian project to support the reform of the New Ukrainian School «Learning Together» and others).

For informational and analytical support of the work of the conference, the SSI «Institute of Educational Analytics» together with the departments of the MES prepared an informational and analytical digest «Education in Ukraine: challenges and prospects» which has become a good tradition on the eve of the new school, based on the results of the educational institutions' activities in the previous year.

It is also traditional to publish the materials of the information-analytical digest on the pages of the journal «Educational Analytics of Ukraine», which ensures transparency and popularization of measures to implement the reform of the Ukrainian educational system. We should point out that educational reform is a response to public demand because that's education ensures the quality of human capital, which is the basis of a country's economic development. During the school year 2019/2020, the MES extended the strategic direction to reform all areas of education.

In particular, the transformation of preschool education has been launched. With a view to improving its quality and accessibility, the conditions for opening and operating preschool institutions have been simplified and work has started on updating the basic component of preschool education. The reform of the New Ukrainian school has been extended in the system of complete general secondary education, in particular, a new State standard for basic education was developed (for 5-9th grades). A strategically important event was the adoption of the Law of Ukraine «On Complete General Secondary Education» in 2020, which provides more opportunities for pupils and teachers, as well as for parents and educational managers. The system of improvement of teachers' qualifications has also changed significantly: the principle of «money goes to the teacher's further training» has been introduced, which will create additional competition in the market of educational services and will help to improve the quality of

their provision. In the field of vocational (vocational and technical) education, a draft Law of Ukraine «On Vocational Education» has been prepared for the introduction of complex changes.

It is also worth noting the start of the European Union and its Member States' programs in Germany, Finland, Poland and Estonia to support the reform of vocational (vocational and technical) education in Ukraine «Eu4skills: the best skills for modern Ukraine», directed inter alia, to modernize equipment and curricula, professional development of teachers, etc. A significant change in the field of higher education is the introduction of an approach of budget financing of institutions in accordance with the results of their activities. Thus, higher education institutions (hereinafter – HEIs) can receive greater financial support, which, among other things, will have higher employment of graduates and more international grants, will be included in international rankings.

At the same time, in the school year 2019/2020, given the COVID-19 pandemic caused by the SARS-COV-2 coronavirus disease and the imposition of quarantine, the education system faced new challenges relating to the continuity of the educational process, the ability of institutions of all levels of education to ensure the quality and sustainability of education under quarantine conditions, and the need to develop distance learning. All of this prompts the strengthening of the components of education reform, related to the digitalization of the educational environment, primarily by providing educational institutions with high-speed Internet access, and educators and teachers – with digital devices and electronic educational resources.

Thus, the collection «Education in Ukraine: challenges and prospects» presents a detailed analysis of the functioning of all components of the education system, outlines the main trends in the development of the education sector, achievements, problems, and challenges facing the educational community in the school year 2019/2020, particularly in terms of the COVID-19 pandemic. The collection includes a section devoted to the peculiarities on the functioning of the education system in the context of modern challenges, identifying current educational problems that need to be addressed quickly.

The conference «Education during the pandemic: how to organize the school year of 2020-2021» was opened by the greeting from the Acting Minister of Education and Science of Ukraine Serhiy Shkarlet, who outlined the main objectives of this year's conference, namely «to give educators a clear explanation of the features of preparation for the new school year in today's challenges, including the pandemic and the need for quarantine restrictions». His speech provided information on the initiatives of the MES on a concise and safe organization of the educational process for the school year 2020/2021 in kindergartens, schools, vocational schools, colleges and universities during the pandemic.

The international partner-speakers of the conference shared the European experience of organizing the educational process in educational institutions during the COVID-19 pandemic caused by the coronavirus disease SARS-COV-2. In particular, Eileen Hofstetter, Senior Advisor at the Embassy of Switzerland in

Ukraine, delivered a report on «Why it is important for everyone to have equal access to education during a pandemic».

Parmosivea Soobrayan, Regional Advisor on Education in the UNICEF's Regional Office for Europe and Central Asia, gave the presentation on «Living in New conditions: 10 rules for educational institutions during the COVID-19 pandemic», and spoke about the main activities of the UNICEF in Ukraine during the COVID-19 pandemic. In particular, he focused on the study conducted jointly with the SSI «Institute of Educational Analytics», which is a survey of the principals of general secondary and preschool education institutions. The main purpose of this study is to obtain information on the state of the educational process in general secondary and preschool education institutions during the outbreak of COVID-19 and information on the basic needs and readiness of these institutions to organize the learning process during the pandemic. It should be emphasized that the survey was conducted in early July 2020 using the tools of the educational information and telecommunications system «State Information System of Education», which is administered by the SSI «Institute of Educational Analytics». The results of the research can be found in the above-mentioned informational and analytical digest «Education in Ukraine: challenges and prospects».

The Deputy Minister of Health of Ukraine, Chief Public Health Officer of Ukraine Viktor Lyashko in his speech «Education during the pandemic: how to organize the school year of 2020-2021» detailed key aspects of the rules of anti-epidemic measures in educational institutions, depending on the epidemiological situation, as well as voiced recommendations on the activities of educational institutions during the quarantine period.

The Deputy Minister of Education and Science of Ukraine Lyubomyra Mandziy spoke about the features of the secondary education under quarantine and presented an online course on distance and blended learning formats, developed by the MES together with the online education studio EdEra with the support of Switzerland. She also presented the results of monitoring the implementation of the reform «New Ukrainian School», the first stage of which took place in 2019.

The Deputy Minister of Education and Science of Ukraine Andrii Vitrenko focused on the features of education in the HEIs and professional pre-higher education institutions under the quarantine. He provided precise recommendations on the schedule of the learning process, in particular in regards to the beginning of the school year, the restrictions and prohibitions in the HEIs for the duration of the quarantine.

In the presentation «Recommendations for the activities of preschool institutions during the pandemic», Anna Gryshchenko, a state expert at the Directorate of Preschool, Out-of-School and Inclusive Education of the Ministry of Education and Science of Ukraine spoke about the features of the organization of the learning process and activities of preschool education institutions for the school year 2020/2021. Continuing this topic, Natalia Sofiy, the First Deputy Director of the Ukrainian Institute for Educational Development, during her speech on «The activities of preschool education institutions during the

pandemic», among other things, reinforced her thesis by the results of the above-mentioned survey conducted by the SSI «Institute of Educational Analytics» together with UNICEF.

Iryna Shumik, the Director General of the Directorate of Vocational Education of the Ministry of Education and Science of Ukraine, spoke about the main problems of the organization of the learning process for the school year of 2019/2020 under the quarantine in vocational education and training (hereinafter – VET) institutions and the best practices to solve them, and presented the recommendations «Training in VET institutions under the quarantine: challenges and solutions».

Other speakers submitted the «New standard for basic education: the matrix of academic freedom», and the «Roadmap for implementation for 2020–2021» was also presented.